

ЗАКОНОДАВЧЕ ВИЗНАЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАМІСНОЇ ТЕРАПІЇ СПОЖИВАЧАМ ІН'ЄКЦІЙНИХ НАРКОТИКІВ В УКРАЇНІ

Слабкий Г.О., Мironюк І.С., Кручанця В.В.

Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна

Замісна підтримуюча терапія є одним з найбільш ефективних методів лікування опіоїдної залежності. За її допомогою можна зменшити значні витрати, спричинені опіоїдною залежністю, для самих індивідів, їхніх родин та для суспільства загалом, що досягається завдяки скороченню вживання героїну, а також зниженню рівня злочинності.

В Україні впроваджено метод замісної терапії для осіб, які вживають ін'єкційні наркотики опіоїдної групи. Даний процес регламентується наступними документами.

Програма реалізації державної політики у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на 2003-2008 роки, яка затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2003 року № 877. Пунктом 26 вказаної програми МОЗ України спільно з іншими центральними органами влади доручено забезпечити вивчення вітчизняного досвіду роботи із застосування методик „замісної терапії” для лікування та соціальної реабілітації осіб, хворих на наркоманію.

Рекомендації парламентських слухань на тему: „Соціально-економічні проблеми ВІЛ/СНІДу, наркоманії та алкоголізму в Україні та шляхи їх розв'язання”, які затверджено Постановою Верховної Ради України від 03.02.2004 № 1426. Пункт 12 даної постанови визначає наступне. З метою прискорення повноцінного впровадження в широку практику замісної терапії як одного з методів лікування наркотичної залежності та реального механізму зменшення ризику поширення ВІЛ-інфекції через середовище ін'єкційних наркоманів і зменшення нелегального попиту на наркотики, ефективність якого підтверджено світовим досвідом, доручити відповідним міністерствам:

прискорити розробку, затвердження та направлення на місця відповідних офіційних інструктивних матеріалів; започаткувати спеціальну професійну підготовку фахівців, необхідних для ефективного запровадження зазначеного методу лікування наркотичної залежності.

Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 року № 264 «Про затвердження Концепції дій Уряду, спрямованих на запобігання поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу, на період до 2011 року та Національної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, допомоги та лікування ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД на 2004-2008 роки» визначає впровадження програми замісної терапії та її поєднання з програмами профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД;

Національна програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, допомоги та лікування ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2004-2008 роки (Постанова КМУ від 04.03.2004 року № 264) передбачає впровадження на протязі 2004-2008 років методу замісної терапії з метою зменшення ризику інфікування ВІЛ споживачів ін'єкційних наркотиків.

В Національній програмі профілактики ВІЛ/СНІД на 2004-2008 рр. і Концепції дій Уряду в сфері профілактики ВІЛ/СНІД на 2004-2011 рр. передбачається використання і розширення практики ЗПТ, в тому числі і для забезпечення доступу до антиретровірусної терапії і формування належного рівня прихильності до неї активних споживачів наркотиків, які потребують АРВ-лікування.

Постанова КМУ від 8 листопада 2007 року № 1321 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 року», п.26 заходів по виконанню програми передбачає запровадження методу замісної терапії з метою зменшення ризику інфікування ВІЛ та забезпечення доступу до антиретровірусної терапії споживачів ін'єкційних наркотиків.

Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009 – 2013 рр.» визначає: основні завдання

програми, в т.ч. розширення доступу споживачів ін'єкційних наркотиків, передусім ВІЛ-інфікованих, до замісної підтримувальної терапії та реабілітаційних програм; очікувані результати, в т.ч. забезпечення доступу до замісної підтримувальної терапії та реабілітаційних програм не менш як 20 тис. споживачів ін'єкційних наркотиків.

Розпорядженням КМУ від 22 листопада 2010 р. N 2140-р «Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері протидії поширенню наркоманії, боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів на 2011-2015 роки» передбачено подальше виконання програми замісної підтримувальної терапії та з урахуванням результатів оцінки її виконання, проведеної незалежними фахівцями і експертними недержавними установами, вивчення питання щодо заміни метадону іншими медичними препаратами для лікування і соціальної реабілітації наркозалежних осіб для протидії поширенню наркоманії, ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших захворювань.

Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014–2018 роки», передбачає облаштування кабінетів замісної підтримувальної терапії насамперед у протитуберкульозних закладах, центрах профілактики і боротьби з ВІЛ-інфекцією/СНІДом та жіночих консультаціях.

Розпорядження КМУ від 22 березня 2017 р. № 248-р «Про схвалення Стратегії забезпечення сталої відповіді на епідемії туберкульозу, в тому числі хіміорезистентного, та ВІЛ-інфекції/СНІДу на період до 2020 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації – передбачає виконання програм замісної підтримувальної терапії з урахуванням епідемічної ситуації та рівня поширеності зазначених захворювань, забезпечення пріоритетного планування централізованої закупівлі антиретровірусних та протитуберкульозних препаратів, препаратів замісної підтримувальної терапії за відповідною бюджетною програмою в межах наявних ресурсів.